

Informacje z zakresu Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Czyżewie według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

I. Informacje ogólne:

1. Bank Spółdzielczy w Czyżewie, zwany dalej Bankiem, z siedzibą w Czyżewie, przy ul. Szkolnej 52, 18-220 Czyżew przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji, wg stanu na dzień 31.12.2015 roku, zwany dalej dniem sprawozdawczym.
2. Informacja została opracowana z uwzględnieniem wymogów określonych w:
 - Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, w zakresie dotyczącym obowiązków i zasad ujawniania informacji przez instytucje,
 - Uchwale nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu,
 - Ustawie Prawo bankowe (Dz.U. z 2015 roku poz. 128, z późn. zm.),
 - *Polityce informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie,*
 - Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF z 2014 roku poz. 17),
 - Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków.
3. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
 - 1) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne – informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
 - 2) nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
4. Dane liczbowe prezentowane są w pełnych złotych, a ewentualne różnice w sumach i udziałach mogą wynikać z zaokrągleń kwot do pełnych złotych oraz zaokrągleń udziałów procentowych do dwóch miejsc dziesiętnych.
5. Wszystkie regulacje dotyczące monitorowania poziomu ryzyka oraz kapitału, są dostępne w siedzibie Centrali Banku pod adresem:
Bank Spółdzielczy w Czyżewie
ul. Szkolna 52, 18-22 Czyżew
6. W 2015 roku Bank prowadził działalność w ramach struktury organizacyjnej:

- 1) w Centrali Banku w Czyżewie
- 2) w Oddziale Banku w Bogutach
- 3) w Punktach Obsługi Klienta:
 - Punkt Obsługi Klienta w Czyżewie
 - Punkt Obsługi Klienta w Rosochatem Kościelnem

7. Bank na dzień 31.12.2015 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych.

II. Informacje wynikające z artykułu 111 ustawy Prawo bankowe

1. Skład Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie:

- 1) Tadeusz Wincenty Godlewski – Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- 2) Tadeusz Szeligowski – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej,
- 3) Eugeniusz Bogucki – Sekretarz Rady Nadzorczej,
- 4) Krzysztof Bogucki – Członek Rady Nadzorczej,
- 5) Ryszard Bogucki – Członek Rady Nadzorczej,
- 6) Andrzej Godlewski – Członek Rady Nadzorczej,
- 7) Piotr Jamiołkowski – Członek Rady Nadzorczej,
- 8) Stanisław Kossykowski – Członek Rady Nadzorczej,
- 9) Grzegorz Tymiański – Członek Rady Nadzorczej,
- 10) Stanisław Zalewski – Członek Rady Nadzorczej.

2. Skład Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie:

- 1) Krzysztof Grzywina – Prezes Zarządu,
- 2) Jacek Jańczuk – Zastępca Prezesa Zarządu,
- 3) Sławomir Hendożko – Zastępca Prezesa Zarządu.

3. Osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań w imieniu Banku Spółdzielczego w Czyżewie:

- 1) Teresa Wiercińska,
- 2) Janina Ezman,
- 3) Urszula Bogucka,
- 4) Agnieszka Cymer,
- 5) Agnieszka Ewa Walczuk,
- 6) Barbara Krystyna Sutkowska,
- 7) Ewa Namiota,
- 8) Teresa Kuczyńska,
- 9) Beata Zakrzewska,

10) Dorota Godlewska,

11) Sylwia Żurawska.

4. Obszar działania Banku – Bank Spółdzielczy w Czyżewie działa na terenie:

1) województwa podlaskiego,

2) powiatów: ostrowskiego, ostrołęckiego, wyszkowskiego, węgrowskiego, sokołowskiego, wołomińskiego,

3) oraz miasta stołecznego Warszawa – miasta na prawach powiatu.

5. Bankiem Zrzeszającym Banku Spółdzielczego w Czyżewie jest Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.

III. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową *Strategią zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Politykami Banku Spółdzielczego w Czyżewie* przygotowanymi przez Zarząd i zatwierdzonymi przez Radę Nadzorczą Banku. Dokumenty te są zgodne z założeniami *Strategii rozwoju Banku Spółdzielczego w Czyżewie na lata 2016 – 2020* i podlegają corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. *Strategia zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Polityki Banku Spółdzielczego w Czyżewie* są powiązane również z innymi regulacjami o charakterze strategicznym np. *Planem ekonomiczno – finansowym*, a także zasadami/instrukcjami w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. *Polityki Banku Spółdzielczego w Czyżewie* zawierają cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka jaki Bank może ponieść.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym limitów wewnętrznych, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit. a - d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w rozdziale XXVI niniejszego dokumentu. Rozdział XXVI zawiera jednocześnie informacje objęte art. 111 a ust. 3 ustawy – Prawo bankowe.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku, wymagane przez art. 453 ust.1 lit. e, zawarte jest w rozdziale XXVIII niniejszego dokumentu.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f, w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierająca kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego.

8. W zakresie art. 435 ust. 2 Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcje członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o których mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr 575/2013, lub podmiotach, w których Bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 36 rozporządzenia nr 575/2013.
- 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg. *Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Regulaminu działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie*, biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z *Polityką w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*. Członków Rady Nadzorczej powołuje Walne Zgromadzenie (Zebranie Przedstawicieli) zgodnie z *Regulaminem wyboru Rady Nadzorczej przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Czyżewie* biorąc pod uwagę kwalifikacje, doświadczenie i reputację kandydata. Oceny następczej kwalifikacji, doświadczenia i reputacji Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z *Polityką w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* oraz *Regulaminem wyboru Rady Nadzorczej przez Zebranie Przedstawicieli Banku Spółdzielczego w Czyżewie*.
- 3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9cb ustawy – Prawo bankowe.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty *Instrukcją sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*, definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

IV. Zakres stosowania – art. 436

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

V. Fundusze własne – art. 437

1. Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2015 r. składały się z kapitału podstawowego Tier I oraz uzupełniającego Tier II i wyniosły 11 734 095 zł.

Poniżej przedstawiono uzgodnienie pozycji kapitału Tier I i Tier II obliczonych zgodnie z Rozporządzeniem CRR według stanu na dzień 31.12.2015 roku.

Wyszczególnienie	Kwota (w zł.)
Kapitał Tier I	10 633 777
Kapitał podstawowy Tier I (CET I)	
zyski zatrzymane	10 480 352
kapitał rezerwowy	
fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	320 600
korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do CET 1	
skumulowane inne całkowite dochody	299 131
Odliczenia od kapitału podstawowego Tier I (CET I)	
(-) wartości niematerialne i prawne	-19 431
(-) inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I (CET I)	-179 479
(-) udziały kapitałowe w Banku BPS S.A.	-267 396
Kapitał dodatkowy Tier I (AT I)	0
Kapitał Tier II	1 100 318
Kapitał Tier II	
amortyzowana pożyczka podporządkowana	1 297 152
Odliczenia od kapitału Tier II	
(-) udziały kapitałowe w Banku BPS S.A.	-196 834
Fundusze własne	11 734 095

- Bank nie dokonywał sekurytyzacji aktywów.
- Bank nie posiadał instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne oraz zmiany wartości zobowiązań własnych.

VI. Adekwatność kapitałowa, wymogi kapitałowe – art. 438

- Metody wyliczania ekspozycji na ryzyko oraz minimalnych i dodatkowych wymogów kapitałowych zawiera *Instrukcja oceny adekwatności kapitałowej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
- Bank stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:
 - metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
 - metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego.
- Poniższa tabela przedstawia kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z kategorii ekspozycji, po zastosowaniu współczynnika wsparcia w wysokości 0,7619 wobec MŚP.

L.p.	Wyszczególnienia	Stan na dzień 31.12.2015 r. (w zł.)
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	37 890
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1 610
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0

6.	Ekspozycje wobec instytucji	420 457
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	2 202 022
8.	Ekspozycje detaliczne	526 225
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2 013 492
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	60 841
11.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0
12.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0
13.	Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0
14.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	0
15.	Ekspozycje kapitałowe	145 390
16.	Inne ekspozycje	154 149
Razem		5 562 076

4. Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

L.p.	Wyszczególnienia	Kwota (w zł.)
1.	Ryzyko kredytowe	5 562 076
2.	Przekroczenie limitów dużych ekspozycji w portfelu handlowym	0
3.	Przekroczenie limitów znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	0
4.	Ryzyko walutowe	0
5.	Ryzyko operacyjne	693 553
Razem		6 255 629

5. Poniższe zestawienie przedstawia poziom wewnętrznych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka.

L.p.	Wyszczególnienia	Kwota (w zł.)
1.	Ryzyko płynności	29 038
2.	Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	0
3.	Ryzyko koncentracji zaangażowań	0
4.	Ryzyko kapitałowe	0
Razem		29 038

VII. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Nie dotyczy – Bank nie posiada portfela handlowego.

VIII. Bufory kapitałowe – art. 440

Nie dotyczy – na datę sporządzania informacji nie obowiązywały przepisy dotyczące utrzymywania buforów kapitałowych.

IX. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego – art. 441

Nie dotyczy – Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

X. Ryzyko kredytowe, Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442 oraz stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego,
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku,
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od średniego wskaźnika występującego w sektorze banków spółdzielczych,
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów,
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikację ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń,
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego,
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym,
- 5) Bank kontynuuje politykę dywersyfikacji ryzyka kredytowego, poprzez stosowanie ustalonych zasad bezpieczeństwa działalności kredytowej w poszczególnych segmentach rynku oraz poprzez niezbędne instrumenty,
- 6) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzanie stosownych ograniczeń,
- 7) wzmocnienie monitoringu ekspozycji kredytowych,

- 8) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mający na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in.: proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.),
 - 9) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu,
 - 10) dbałość o to, aby informacje przekazywane klientom były zrozumiałe i rzetelne, żeby zawierały wszystkie informacje dotyczące warunków udzielania kredytów, szczególnie ponoszonych przez klienta kosztów,
 - 11) dbałość o profesjonalizm, staranność i rzetelną wiedzę pracowników kredytowych Banku.
3. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego określa *Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych, klasyfikacji oraz tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*. Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej „rezerwami celowymi” zgodnie z zasadami określonymi:
- 1) w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o rachunkowości,
 - 2) w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. Nr 191, poz. 1279 z późn. zm.),
 - 3) w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.), zwanym dalej Rozporządzeniem w sprawie zasad tworzenia rezerw,
 - 4) w *Polityce (zasadach) rachunkowości w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*,
 - 5) *Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych, zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych*.
4. W zakresie stosowania technik ograniczenia ryzyka kredytowego Bank informuje, że:
- 1) nie stosuje kompensowania pozycji bilansowych i pozabilansowych,
 - 2) posiada zasady i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń i zarządzania nimi – określone w *Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym, Instrukcji monitoringu ekspozycji kredytowych, zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych oraz Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności*,
 - 3) opis głównych rodzajów zabezpieczeń przyjętych przez Bank określa *Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności*,
 - 4) nie dokonuje transakcji na instrumentach pochodnych.
5. Bank w swoich analizach nie uwzględnia ryzyka geograficznego, ponieważ Bank funkcjonuje na terenie jednego obszaru geograficznego, określonego w Statucie Banku, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

6. Łączną kwotę ekspozycji kredytowych według wyceny bilansowej na dzień sprawozdawczy, bez uwzględniania technik redukcji ryzyka kredytowego w podziale na podmioty przedstawia poniższe zestawienie.

(w zł.)

Rodzaj kredytu	Wartość nominalna	Odsetki	ESP	Rezerwa	Wartość bilansowa
Należności od pozostałych instytucji sektora finansowego	1 425 000	0	893	0	1 424 107
Należności od sektora niefinansowego, w tym:	73 700 992	145 601	702 886	625 351	72 518 356
a) Normalne	67 956 510	25 367	624 295	43 351	67 311 642
b) Pod obserwacją	4 407 630		61 709	8 835	4 337 086
c) Zagrożone:	1 336 852	122 823	16 882	573 165	869 628
Należności poniżej standardu	517 254	497	10 090	53 812	453 849
Należności wątpliwe	28 490		848	14 245	13 397
Należności stracone	791 108	122 326	5 944	505 108	402 382
Należności od sektora budżetowego, w tym:	2 415 248	2 590	9 475	0	2 415 248
a) Kredyty	2 395 124	2 590	9 475	0	2 388 239
1) Normalne	2 395 124	2 590	9 475	0	2 388 239
2) Pod obserwacją	0	0	0	0	0
3) Zagrożone:	0	0	0	0	0
Należności poniżej standardu	0	0	0	0	0
Należności wątpliwe	0	0	0	0	0
Należności stracone	0	0	0	0	0
b) Dopłaty z ARiMR	20 124	0	0	0	20 124

7. Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej na dzień sprawozdawczy oraz średnią kwotę ekspozycji (średnia wyliczona jako średnia arytmetyczna wartości ekspozycji z poszczególnych kwartałów wraz z zobowiązaniami pozabilansowymi) w podziale na kategorie przedstawia poniższe zestawienie.

L.p.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2015 r. (w zł.)	Średnia kwota w okresie od 31.12.2014 r. do 31.12.2015 r. (w zł.)
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	2 908 410	1 459 755
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	2 368 115	2 223 932
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	20 124	46 762
4.	Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0
5.	Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0
6.	Ekspozycje wobec instytucji	27 484 568	28 556 061
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	34 390 844	22 500 555
8.	Ekspozycje detaliczne	10 065 356	7 886 444
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	32 579 188	43 645 799
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	758 097	961 359
11.	Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0
12.	Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0
13.	Pozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0
14.	Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa lub udziałów w instytucjach zbiorowego inwestowania	0	0
15.	Ekspozycje kapitałowe	1 817 380	1 204 854
16.	Inne ekspozycje	2 914 809	3 584 484
Razem		115 306 891	112 070 005

8. Struktura zaangażowania Banku wobec poszczególnych sektorów w rozbiciu na kategorie klasyfikacji ekspozycji.

8.1. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Typ kontrahenta	Wartość (w zł.)
1.	Banki	27 484 568
	Należności normalne	27 484 568
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Pozostałe instytucje pośrednictwa finansowego	1 424 107
	Należności normalne	1 424 107
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0

3.	Pomocnicze instytucje finansowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
4.	Instytucje ubezpieczeniowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze finansowym		28 908 675

8.2. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Typ kontrahenta	Wartość (w zł.)
1.	Przedsiębiorstwa i spółki państwowe	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
2.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie	16 287 461
	Należności normalne	11 872 524
	Należności pod obserwacją	4 337 086
	Należności zagrożone	77 851
3.	Przedsiębiorcy indywidualni	10 170 724
	Należności normalne	9 852 328
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	318 396
4.	Osoby prywatne	11 064 322
	Należności normalne	11 063 943
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	379
5.	Rolnicy indywidualni	35 015 973
	Należności normalne	35 015 500
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	473 001
6.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		72 538 479

8.3. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora budżetowego w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienia	Wartość (w zł.)
Należności normalne	2 388 329
Należności pod obserwacją	0
Należności zagrożone	0
Razem zaangażowanie w sektorze budżetowym	2 388 329

8.4 Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Branże	Wartość (w zł.)
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	37 479 019
	Należności normalne	36 046 342
	Należności pod obserwacją	959 600
	Należności zagrożone	473 077
2.	Górnictwo i wydobywanie	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
3.	Przetwórstwo przemysłowe	4 326 012
	Należności normalne	4 326 012
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
4.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
5.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	59 840
	Należności normalne	59 840
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
6.	Budownictwo	7 007 001
	Należności normalne	7 007 001
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
7.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	5 312 650
	Należności normalne	3 935 671
	Należności pod obserwacją	980 807
	Należności zagrożone	396 172
8.	Transport i gospodarka magazynowa	1 283 744
	Należności normalne	1 283 744
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
9.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	498 277
	Należności normalne	498 277
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
10.	Informacja i komunikacja	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
11.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	1 424 107
	Należności normalne	1 424 107
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
12.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3 662 441
	Należności normalne	1 685 434
	Należności pod obserwacją	1 977 007
	Należności zagrożone	0

13.	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	745 745 0 0
14.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1 654 440 1 654 440 0 0
15.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	2 378 779 2 378 779 0 0
16.	Edukacja Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
17.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	199 448 199 448 0 0
18.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
19.	Pozostała działalność usługowa Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
20.	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
21.	Organizacje i zespoły eksterytorialne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	0 0 0 0
22.	Inne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	11 064 322 11 063 943 0 379
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		76 350 825

9. Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności zgodnie ze sprawozdawczością FINREP według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższa tabela (wartość nominalna):

Termin zapadalności	Rodzaj podmiotu	Wartość ekspozycji (w zł.)
Bez określonego terminu	Banki	5 828 737
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	690 926
	Gospodarstwa domowe	8 017 909
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0

<= 1 tygodnia	Banki	21 650 000
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	5 000
	Gospodarstwa domowe	84 240
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
> 1 tygodnia <= 1 miesiąca	Banki	2 640 000
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	118 750
	Przedsiębiorstwa	605 862
	Gospodarstwa domowe	670 826
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	8 243
> 1 miesiąca <= 3 miesięcy	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	918 528
	Gospodarstwa domowe	1 743 399
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	111 381
> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	118 750
	Przedsiębiorstwa	2 419 771
	Gospodarstwa domowe	2 636 906
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	99 500
> 6 miesięcy <= 1 roku	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	237 500
	Przedsiębiorstwa	929 217
	Gospodarstwa domowe	3 973 746
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	199 000
> 1 roku <= 2 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	950 000
	Przedsiębiorstwa	4 380 404
	Gospodarstwa domowe	7 117 324
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	277 000
> 2 lat <= 5 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	2 902 870
	Gospodarstwa domowe	15 015 617
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	831 000

> 5 lat <= 10 lat	Banki	910 000
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	2 676 981
	Gospodarstwa domowe	12 082 832
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	869 000
> 10 lat <= 20 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	952 416
	Gospodarstwa domowe	5 409 981
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0
> 20 lat	Banki	0
	Pozostałe instytucje sektora finansowego	0
	Przedsiębiorstwa	0
	Gospodarstwa domowe	486 360
	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	0
	Instytucje samorządowe	0

10. Strukturę należności z rozpoznaną utratą wartości i przeterminowane w rozbiciu na istotne kategorie ekspozycji kredytowych według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawiają poniższe tabele.

L.p.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	Wartość (w zł.)
1.	Należności normalne	30 125 388
	Kredyty normalne	28 844 791
	Rezerwy celowe	1 6077
	Korekta wartości	395 287
	Odsetki	12 336
	Ekwiwalent pozabilansowy	1 588 518
2.	Należności pod obserwacją	2 544 907
	Kredyty pod obserwacją	1 979 380
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	38 973
	Odsetki	0
	Ekwiwalent pozabilansowy	604 500
3.	Należności zagrożone	377 972
	Kredyty zagrożone	796 199
	Rezerwy celowe	405 085
	Korekta wartości	13 157
	Odsetki	15
Razem		33 048 267

L.p.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	Wartość (w zł.)
1.	Należności normalne	31 531 676
	Kredyty normalne	31 632 568
	Rezerwy celowe	5 328
	Korekta wartości	156 384
	Odsetki	1 952
	Ekwiwalent pozabilansowy	1 295 004

2.	Należności pod obserwacją	2 396 679
	Kredyty pod obserwacją	2 428 250
	Rezerwy celowe	8 835
	Korekta wartości	22 736
	Odsetki	0
3.	Należności zagrożone	462 489
	Kredyty zagrożone	514 139
	Rezerwy celowe	160 175
	Korekta wartości	353
	Odsetki	108 878
Razem		34 390 844

L.p.	Ekspozycje detaliczne	Wartość (w zł.)
1.	Należności normalne	10 067 940
	Kredyty normalne	9 712 786
	Rezerwy celowe	43 351
	Korekta wartości	72 624
	Odsetki	11 079
	Ekwiwalent pozabilansowy	460 050
2.	Należności pod obserwacją	0
	Kredyty pod obserwacją	0
	Rezerwy celowe	0
	Korekta wartości	0
	Odsetki	0
3.	Należności zagrożone	-2 584
	Kredyty zagrożone	26 514
	Rezerwy celowe	26 514
	Korekta wartości	3 372
	Odsetki	788
Razem		10 065 356

11. Zmiany stanów rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości:

(w zł.)

Opis korekt	Saldo początkowe	Zwiększenie	Rozwiązanie	Wykorzystanie lub przeniesienie z innej kategorii	Saldo końcowe
1. Rezerwy celowe od należności sektora niefinansowego, w tym w sytuacji:					
Normalnej	34 604	17 738	8 991	0	43 351
Pod obserwacją	10 275	14 956	16 396	0	8 835
Poniżej standardu	22 416	145 778	114 382	0	53 812
Wątpliwej	16 925	0	2 680	0	14 245
Straconej	546 291	135 994	177 177	0	505 108
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego, w tym w sytuacji:					
Normalnej	0	0	0	0	0
Pod obserwacją	0	0	0	0	0
Poniżej standardu	0	0	0	0	0
Wątpliwej	0	0	0	0	0
Straconej	0	0	0	0	0
3. Rezerwy celowe od należności pozostałych instytucji pośrednictwa finansowego, w tym w sytuacji:					
Normalnej	0	0	0	0	0
Pod obserwacją	0	0	0	0	0

Poniżej standardu	0	0	0	0	0
Wątpliwej	0	0	0	0	0
Straconej	0	0	0	0	0

XI. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

1. Składnik aktywów jest traktowany jako obciążony, jeżeli został on zastawiony lub podlega jakiegokolwiek formie ustaleń mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie może on zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Nie dotyczy – Bank nie dokonuje operacji zabezpieczanych instrumentami finansowymi.

XII. Korzystanie z ECAI – art. 444

Nie dotyczy – Bank nie korzysta z ratingów.

XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

1. Zasady zarządzania ryzykiem walutowym opisane są w *Strategii, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka walutowego z kwartalną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są kwartalnie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.
3. Według stanu na 31.12.2015 r. ekspozycja Banku na ryzyko walutowe wynikała z utrzymywania długich pozycji otwartych w euro, dolarze oraz funcie szterlingu. Wymienione pozycje walutowe tworzyły całkowitą pozycje walutową o wartości 222 618 zł., która nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku. Taki poziom ekspozycji nie powodował konieczności obciążania kapitałów wymogiem z tytułu ryzyka walutowego.

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit b.	nie dotyczy
2.	Wymóg zgodnie z art. 92 ust. 3 lit c. – ryzyko walutowe	0

XIV. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

1. Zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym opisane są w *Zasadach, Polityce oraz Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
2. Bank dokonuje pomiaru ryzyka operacyjnego z kwartalną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są kwartalnie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.
3. Z uwagi na przyjętą metodę wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego (metoda wskaźnika bazowego), jak również fakt zarządzania wszystkimi rodzajami działalności przez ten sam zespół kierowniczy, a także proste produkty, Zarząd przyjmuje, że działalność Banku ogranicza się do trzech linii biznesowych:

- 1) bankowość komercyjna (w tym obsługa małych i średnich przedsiębiorstw niespełniających warunków, o których mowa w § 21 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej),
- 2) bankowość detaliczna (obsługa osób fizycznych lub małych i średnich przedsiębiorstw spełniających warunki, o których mowa w § 21 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej),
- 3) płatności i rozliczenia.

Ilość zdarzeń ryzyka operacyjnego, które wystąpiły w 2015 roku, w podziale na powyższe linie biznesowe przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Linie biznesowe	Ilość zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2015 roku
1.	Bankowość komercyjna	0
2.	Bankowość detaliczna	97
3.	Płatności i rozliczenia	69
Razem		166

4. Łączną wysokość strat (brutto) spowodowaną zdarzeniami ryzyka operacyjnego w 2015 roku przedstawia poniższa tabela.

Rodzaje zdarzeń ryzyka operacyjnego	Kategorie zdarzeń ryzyka operacyjnego	Ilość	Straty netto (w zł.)
1. Oszustwa wewnętrzne	1. Działania nieuprawnione	0	0
	2. Kradzież i oszustwo	0	0
2. Oszustwa zewnętrzne	1. Kradzież i oszustwo	0	0
	2. Bezpieczeństwo systemów.	2	0
3. Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	1. Stosunki pracownicze	0	0
	2. Bezpieczeństwo środowiska pracy	0	0
	3. Podziały i dyskryminacja	0	0
4. Klienci, produkty i praktyki operacyjne	1. Obsługa klientów, ujawnianie informacji o klientach, zobowiązania względem klientów	0	0
	2. Niewłaściwe praktyki biznesowe lub rynkowe	0	0
	3. Wady produktów	0	0
	4. Klasyfikacja klienta i ekspozycje	0	0
	5. Usługi doradcze	0	0
5. Szkody związane z aktywami rzeczowymi	1. Klęski żywiołowe i inne zdarzenia.	0	0
6. Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	1. Systemy	115	17 477 zł
7. Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	1. Wprowadzanie do systemu, wykonywanie, rozliczanie i obsługa transakcji	49	550 zł
	2. Monitorowanie i sprawozdawczość	0	0
	3. Napływ i dokumentacja klientów	0	0
	4. Zarządzanie rachunkami klientów	0	0
	5. Uczestnicy procesów nie będący klientami banku (np. izby	0	0
	6. rozliczeniowe)	0	0
	7. Sprzedawcy i dostawcy	0	0
Razem		166	18 027 zł

5. Udział strat (netto) spowodowanych zdarzeniami ryzyka operacyjnego w 2015 roku w wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego przedstawia poniższa tabela.

Straty netto (w zł.)	Wymóg kapitałowy na ryzyko Operacyjne (w zł.)	Udział strat netto w wymogu kapitałowym na ryzyko operacyjne
18 027	693 553	2,60%

6. Bank podejmuje działania przeciwdziałające ryzyku odpowiednio do wyników oceny tego ryzyka. Działania zabezpieczające obejmują:

- 1) wdrożenie i systematyczną weryfikację procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszania skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- 2) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku,
- 3) zapewnienie opłacalności stosowania wybranych metod ograniczania ryzyka, odpowiednio do skali działania Banku i wielkości ryzyka,
- 4) działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstawaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów,
- 5) osłabianie i niwelowanie skutków powstałych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego, a także poprzez dokonanie przeniesienia ryzyka na inne podmioty w przypadku opłacalności i dostępności takiej metody dla danego rodzaju ryzyka,
- 6) stosowanie ubezpieczeń,
- 7) tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
- 8) okresową weryfikację procedur obowiązujących w Banku.

XV. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym – art. 447

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) według stanu na dzień 31.12.2015 roku przedstawia poniższe zestawienie.

(w zł.)

L.p.	Rodzaj ekspozycji	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na zyski kapitałowe	Kwota ekspozycji zakupionych ze względu na przyjętą strategię
1. Akcje			
a)	Akcje banku zrzeszającego BPS S.A.	0	895 343
b)	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	0	0
c)	Akcje podmiotów niefinansowych	0	0

2. Udziały			
a)	Udziały banków spółdzielczych	0	2 000
b)	Udziały towarzystw ubezpieczeniowych	0	650
c)	Udziały podmiotów niefinansowych	0	3 000
Razem		0	900 993

Na dzień bilansowy w/w ekspozycje kapitałowe zostały wycenione według wartości zakupu.

2. Zestawienie papierów wartościowych według stanu na dzień sprawozdawczy przedstawia poniższe zestawienie.

(w zł.)				
L.p.	Wyszczególnienie	Wartość Bilansowa	Wartość rynkowa	Wartość godziwa
1.	Jednostki uczestnictwa w Funduszach inwestycyjnych	0	0	0
2.	Bony pieniężne	2 639 891	2 640 000	2 639 891
3.	Certyfikaty inwestycyjne	0	0	0
4.	Obligacje komunalne	0	0	0
5.	Obligacje korporacyjne	922 037	910 000	922 037
Razem		3 561 928	3 550 000	3 561 928

XVI. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

- Zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej są opisane w *Strategii, Polityce i Instrukcji zarządzania ryzykiem stopy procentowej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
- Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z miesięczną częstotliwością. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są miesięcznie Zarządowi i kwartalnie Radzie Nadzorczej Banku.
- Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:
 - optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
 - ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
- W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach ekonomiczno – finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:
 - inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanych w Banku Zrzeszającym),
 - kredytowaniem (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
 - finansowaniem zewnętrznym,
 - ustalaniem oprocentowania,

5) zarządzaniem terminami zapadalności / wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.

5. Bank podejmuje następujące działania:

- 1) prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym,
- 2) dokonuje analiz prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości,
- 3) analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków,
- 4) zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

6. Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściej.

7. Wpływ szokowej zmiany rynkowych stóp procentowych o 200 punktów bazowych według stanu na dzień 31.12.2015 r. wskazuje na możliwą zmianę wyniku odsetkowego w skali roku na poziomie:

- przy wzroście stóp procentowych – (+) 189,0 tys. zł,
- przy spadku stóp procentowych – (-) 1 317,5 tys. zł.

Relacja szacowanej niekorzystnej zmiany wyniku odsetkowego (stress test) do wyliczonych na 31.12.2015 r. funduszy własnych w kwocie 11 734 095 zł, ukształtowała się na poziomie 11,23%.

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Nie dotyczy – Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń – art. 450

1. *Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń w 2015 roku jeden raz. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komisji/komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Do stanowisk kierowniczych (mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku), zgodnie z powyższą *Polityką* zalicza się tylko członków Zarządu.
3. Wynagrodzenie osób zajmujących stanowiska kierownicze składa się z wynagrodzenia stałego – wynagrodzenie zasadnicze i wynagrodzenia zmiennego – premia uznaniowa.
4. Wysokość wynagrodzenia zmiennego ustala Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę ocenę efektów pracy, określoną następującymi wskaźnikami:
 - 1) zysk netto,
 - 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),

- 3) jakość portfela kredytowego,
- 4) współczynnik kapitału Tier I.
5. Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku za dany rok, nie może przekroczyć wraz z narzutami 20% wyniku finansowego netto Banku za dany rok.
6. Stosując zasadę proporcjonalności, wypłata wynagrodzenia zmiennego nie podlega odroczeniu.

Informacje na temat wysokości wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Czyżewie, według stanu na 31 grudnia 2015 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wartości liczbowe
Liczba osób otrzymujących wynagrodzenie	3
Wartość wynagrodzenia (brutto w zł), w tym:	452 410
Wynagrodzenie stałe	434 870
Wynagrodzenie zmienne	17 540
Udział wypłaconych zmiennych składników wynagrodzeń w funduszach własnych	0,15%

7. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrachunkowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR, a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR – nie dotyczy.

XIX. Dźwignia finansowa – art. 451

Wskaźnik dźwigni finansowej wyniósł na 31.12.2015 r.:

- 1) 9,20% - przy pełni wprowadzonej definicji kapitału T1,
- 2) 9,25% - przy definicji przejściowej kapitału T1.

XX. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy – Bank nie stosuje metody IRB.

XXI. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy – Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego.

XXII. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Nie dotyczy – Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

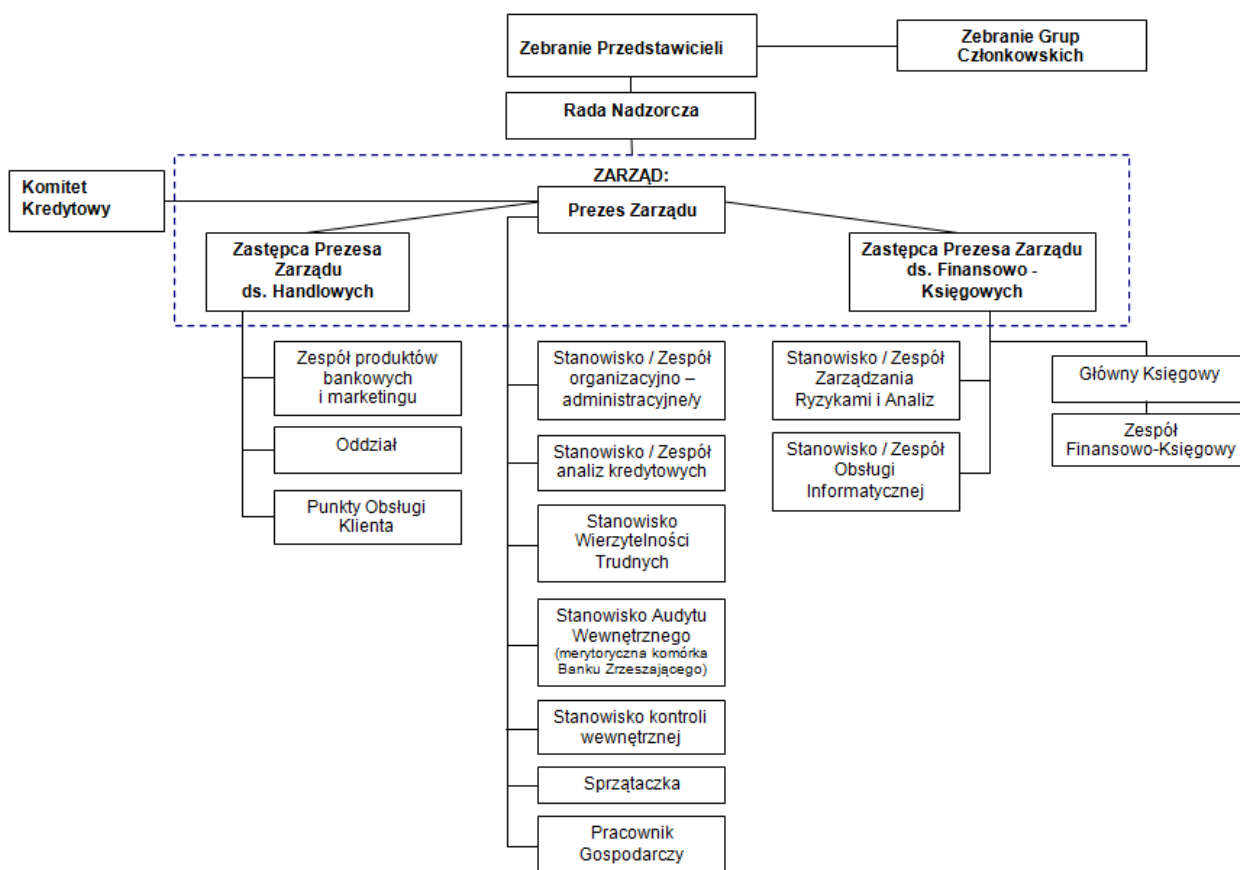
XXIII. Ryzyko braku zgodności

1. Zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności są zawarte w *Instrukcji, Polityce i Strategii zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*.
2. Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko mogące skutkować sankcją prawną bądź regulaminową, stratą finansową oraz utratą dobrej reputacji, na jakie jest narażony Bank w wyniku nie stosowania się do obowiązujących przepisów prawa w tym ustaw, rozporządzeń bądź przyjętych przez Bank standardów i zasad postępowania w tym norm etycznych.

3. Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności jest przeciwdziałanie wystąpieniu ryzyka naruszenia dobrego imienia Banku lub któregokolwiek z podmiotów z Bankiem związanych, w tym klientów, członków, Banku Zrzeszającego, a także wystąpieniu innych zagrożeń, które mogą powstać w związku z naruszaniem przez pracowników norm prawnych lub etycznych.
4. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem nieodłącznie związanym z prowadzeniem podstawowej działalności Banku. Na poziom istotności ryzyka braku zgodności mają wpływ zarówno czynniki wewnętrzne jak i zewnętrzne, w szczególności zaostrzenie wymogów regulacyjnych dla sektora bankowego.
5. Bank dokonuje pomiaru zdarzeń związanych z ryzykiem braku zgodności w okresach półrocznych. Zdarzenia ryzyka braku zgodności są rejestrowane w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego.
6. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są w okresach półrocznych Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku.

XXIV. Zasady Ładu Korporacyjnego

1. Bank Spółdzielczy w Czyżewie przyjął i stosuje Zasady Ładu Korporacyjnego. Polityka w powyższym zakresie stanowi element *Polityk Banku Spółdzielczego w Czyżewie* i została przyjęta Uchwałą Zarządu Nr 111/2014 z dnia 02.12.2014 r. oraz Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 26/2014 z dnia 18.12.2014 r.
2. Schemat podstawowej struktury organizacyjnej, który Bank jest zobowiązany publikować na stronie internetowej – zgodnie z przyjętymi Zasadami, został przedstawiony poniżej.

3. Pierwsza ocena przestrzegania i stosowania Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku Spółdzielczym w Czyżewie została dokonana w dniu 28.01.2016 roku za 2015 rok. Na podstawie przeprowadzonej oceny stwierdzono, że **Bank posiada zgodność z Zasadami Ładu Korporacyjnego i pozytywnie oceniono stosowanie Zasad Ładu Korporacyjnego w Banku**. Powyższa ocena została zaakceptowana na posiedzeniu Zarządu Banku w dniu 29.01.2016 r. i posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 08.03.2016 roku.

XXV. Informacje wynikające z artykułu 111 b ustawy Prawo bankowe

Przedsiębiorcy, którym Bank Spółdzielczy w Czyżewie powierzył wykonywanie czynności zgodnie z art. 6a ust. 1 i 7 ustawy Prawo bankowe:

- 1) Zakład Usług Informatycznych „NOVUM” Sp. z o.o., ul. Spokojna 9A, 18-400 Łomża,
- 2) Centrum Technologii Płatniczych IT Card S.A., ul. Jutrzenki 139, 02-231 Warszawa.

XXVI. Opis systemu zarządzania, w tym systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń, a także spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

Bank zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe posiada system zarządzania, składający się z systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej, a także odpowiednią politykę wynagrodzeń wspierającą kulturę ryzyka (zarządzania ryzykiem).

1. Informacja o systemie zarządzania ryzykiem, strategii i celach zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem realizowany jest na podstawie *Strategii, Polityk, Instrukcji/Zasad zarządzania ryzykiem* przyjętych w Banku, które obejmują cele i organizację zarządzania ryzykiem, a także apetyt na ryzyko.

Podstawowe założenia zarządzania ryzykiem:

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych; ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
3. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
4. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
5. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
 - 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
 - 3) system limitów ograniczających ryzyko;
 - 4) system informacji zarządczej;
 - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
6. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, o których mowa w ust. 5, zaliczane są:
- 1) ryzyko kredytowe;
 - 2) ryzyko operacyjne;
 - 3) ryzyko walutowe;
 - 4) ryzyko płynności;
 - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
 - 6) ryzyko niewypłacalności (kapitałowe);
 - 7) ryzyko braku zgodności.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach co najmniej rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych; wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem

1. W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:
 - 1) Rada Nadzorcza;
 - 2) Zarząd;
 - 3) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) sprzedaż kredytów,
 - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
 - e) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.
2. Rada Nadzorcza:
 - 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące, m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
 - 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego;

- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w *Regulaminie organizacyjnym*, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 6) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze *Strategią rozwoju Banku* oraz *Planem ekonomiczno – finansowym Banku*;
- 7) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 8) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 9) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

3. Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
 - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności,
 - b) systemu kontroli wewnętrznej,
 - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego,
 - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;

- 6) zatwierdza limity wewnętrzne oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
 - 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
 - 8) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
 - 9) zapewnienia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
 - 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
 - 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
 - 12) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.
4. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
 5. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w odpowiednich procedurach wewnętrznych oraz zgodnie z *Regulaminem organizacyjnym Banku*.
 6. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank stosuje metody (modele) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
 - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
 - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
 - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
 - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
 - 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
 - 2) profilu ryzyka;
 - 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
 - 4) wyników testów warunków skrajnych;
 - 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje *Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*, która zawiera także szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych. Ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja.

2. Informacja o systemie kontroli wewnętrznej

1. W Banku działa system kontroli wewnętrznej, obejmujący całą działalność Banku, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:
 - 1) skuteczności i wydajności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej, nadzorczej oraz informacji zarządczej;
 - 3) zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.
2. W celu sformalizowania systemu kontroli wewnętrznej i zapewnienia prawidłowego oraz skutecznego jej funkcjonowania, wprowadzono *Regulamin kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Czyżewie* zwany dalej *Regulaminem*.
3. Niniejszy *Regulamin* określa cel, zakres i zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.
4. Za zorganizowanie oraz prawidłowe funkcjonowanie skutecznego systemu kontroli wewnętrznej odpowiada Zarząd Banku. Zarząd Banku także ocenia funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, w tym jego skuteczność, efektywność i adekwatność.
5. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego funkcjonowanie, w tym skuteczność, efektywność i adekwatność.
6. Kontrola wewnętrzna w Banku wykonywana jest w sposób niezależny, obiektywny i odpowiedzialny.
 - 1) poprzez niezależność kontroli wewnętrznej rozumieć należy warunki działania kontroli wewnętrznej dające gwarancję, że kontrolujący bez żadnych zewnętrznych nacisków przeprowadza kontrole według ustalonych metod, dokonuje oceny skuteczności procedur i regulaminów oraz sporządza dokumentację pokontrolną. Niezależność umożliwia bezstronny i niedwuznaczny osąd działalności poddanej kontroli;
 - 2) obiektywność kontroli rozumiana jest jako niezależna od czynników pozamerytorycznych ocena dokonywana przez kontrolujących, co oznacza, że kontrolujący nie mogą być stronnicy i nie mogą uzależniać swojej opinii w kwestii kontrolowanego tematu od opinii innych;

3) odpowiedzialność kontroli wewnętrznej oznacza dokonywanie prawidłowej oceny, adekwatności, skuteczności oraz efektywności i jakości wewnętrznych systemów Banku, co oznacza prezentowanie w dokumentacji pokontrolnej sprawdzonych zadań, które wymagają podjęcia działań naprawczych, unikanie niedomówień i nieściśłości.

7. System kontroli wewnętrznej w Banku tworzą dwie skoordynowane formy organizacyjne:

1) kontrola funkcjonalna – obejmująca badanie zgodności Banku Spółdzielczego z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi; w ramach form kontroli funkcjonalnej wyróżnia się:

a) kontrolę wstępną – badanie dokumentów przed wykonaniem czynności, dyspozycji, mające na celu zapobieganie wprowadzaniu błędnych danych;

b) kontrolę bieżącą – sprawdzanie (obserwacja) przebiegu wykonywanych czynności i stanu majątku;

c) kontrolę następną – badanie dokumentów i zapisów ewidencyjno – księgowych odzwierciedlających czynności dokonane (post factum).

2) kontrola instytucjonalna – obejmująca audyt wewnętrzny, który:

a) do momentu przystąpienia do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wykonywany był przez Bank Zrzeszający na zasadach określonych w odpłatnej umowie zlecenia,

b) od momentu przystąpienia do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS wykonywany jest przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

8. Wprowadzając odpowiedni system kontroli wewnętrznej Bank zapewnia skuteczność i efektywność działania Banku, wiarygodność sprawozdawczości finansowej, przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku oraz zgodność działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

3. Informacja o polityce wynagrodzeń

1. Na politykę wynagrodzeń w Banku składa się:

1) *Regulamin działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Czyżewie,*

2) *Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Czyżewie,*

3) *Regulamin wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Czyżewie,*

4) Uchwały ustalające wysokość wynagrodzeń członków Zarządu przyjęte przez Radę Nadzorczą Banku.

2. Zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku określają *Zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie*, stanowiące Załącznik nr 1 do *Regulaminu działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Czyżewie*, który został przyjęty Uchwałą Nr 16/2015 Zebrania Przedstawicieli w dniu 25 marca 2015 roku. Szczegółowe zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej ustalane są zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w Banku.

3. W Banku obowiązuje, zatwierdzona przez Radę Nadzorczą *Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Czyżewie*, którą objęte są wynagrodzenia pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Do stanowisk kierowniczych (mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku), zgodnie z powyższą *Polityką* zalicza się tylko członków Zarządu. Wynagrodzenia członków Zarządu Banku stanowią składniki stałe oraz składniki zmienne – premia uznaniowa. Składniki wynagrodzenia są tak ustalane, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy, stopniowi odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy, a także zapewniały prawidłowość realizacji zadań wynikających z działalności Banku. Celem polityki jest ugruntowanie skłonności kadry zarządzającej – poprzez zastosowane mechanizmy wynagradzania – do szczególnej dbałości o długoterminowe dobro Banku, do ochrony interesów klientów oraz unikania nadmiernej ekspozycji na ryzyko. Wysokość wynagrodzenia zmiennego ustala Rada Nadzorcza, biorąc pod uwagę ocenę efektów pracy, określoną następującymi wskaźnikami:

- 1) zysk netto,
- 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),
- 3) jakość portfela kredytowego,
- 4) współczynnik kapitału Tier I.

Ocenie podlega stopień wykonania wymienionych powyżej wskaźników w odniesieniu do *Planów ekonomiczno – finansowych* w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w *Strategii rozwoju Banku* na dany okres.

Łączna kwota wypłaconej premii uznaniowej osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Banku za dany rok, nie może przekroczyć wraz z narzutami 20% wyniku finansowego netto Banku za dany rok. Stosując zasadę proporcjonalności, wypłata wynagrodzenia zmiennego nie podlega odroczeniu.

Rada Nadzorcza w trakcie swoich posiedzeń na bieżąco informowana jest o poziomie ryzyka Banku. Rada Nadzorcza na bieżąco monitoruje poziom ryzyka umożliwiający zastosowanie zasad wynikających z ww. *Polityki*. Rada Nadzorcza nadzoruje stosowanie polityki wynagrodzeń i corocznie ocenia prawidłowość jej stosowania.

4. Informacja o powołaniu komitetu ds. wynagrodzeń

Bank, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo bankowe nie powołuje komitetu ds. wynagrodzeń.

5. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku są objęci oceną w zakresie wiedzy, umiejętności i doświadczenia, odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, a także rękojmi należytego wykonywania tych obowiązków dokonywaną odpowiednio przez Zebranie Przedstawicieli w zakresie oceny członków Rady Nadzorczej, oraz Radę Nadzorczą w zakresie członków Zarządu. Ocena ma charakter uprzedni, tj. przed powołaniem do pełnienia funkcji oraz następczy, tj. w trakcie pełnienia funkcji. Członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej nie powinni również pełnić funkcji członka zarządu oraz rady nadzorczej w innych podmiotach w liczbie ograniczonej przez art. 22aa ust 2, w powiązaniu z ust. 3.

Wszyscy członkowie Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgodnie z dokonaną w 2015 roku oceną spełniają wymagania art. 22aa ustawy – Prawo bankowe.

XXVII. Ujawnienia w zakresie ryzyka płynności – wg. Rekomendacji P

1. Ryzyko płynności jest to zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowanych strat. Celem procesu zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie możliwości realizowania zobowiązań na bazie bieżącej, zdolności do utrzymania płynności w krótkim, średnim i długim okresie zarówno w normalnych warunkach, jak i w przypadku wystąpienia zdarzeń kryzysowych – tak na poziomie Banku, jak i rynku – ograniczających dostęp do zabezpieczonych i niezabezpieczonych źródeł finansowania.

Do celów strategicznych w zakresie zarządzania ryzykiem płynności należy:

- 1) pełne zabezpieczenie płynności Banku oraz minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości,
 - 2) utrzymywanie nadwyżki płynności, złożonej z wolnych od obciążeń, wysokiej jakości aktywów umożliwiającej przetrwanie różnorodnych zdarzeń kryzysowych,
 - 3) zapewnienie stabilnych, zdywersyfikowanych źródeł finansowania o odpowiedniej jakości,
 - 4) optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych oraz utrzymanie poziomu ryzyka płynności zgodnego z założonym apetytem na ryzyko,
 - 5) podejmowanie działań mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa działania Banku w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych poprzez kształtowanie odpowiedniej struktury aktywów i pasywów przy uwzględnieniu pożądanej rentowności działania,
 - 6) rozwijanie działalności inwestycyjnej w granicach, zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, norm płynności i adekwatności kapitałowej oraz postanowień nadzorczych rekomendacji;
 - 7) zwiększanie potencjału operacyjnego na rynku międzybankowym w celu efektywnego zarządzania kapitałem i płynnością Banku, w tym zapobiegania stratom w wyniku ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z utrzymaniem płynności oraz wykorzystania możliwości osiągnięcia zysku w ramach przyjętych założeń i limitów,
 - 8) utrzymanie obowiązujących wskaźników wynikających z unijnego pakietu CRDIV/CRR oraz z Uchwały nr 386/2008 KNF powyżej minimalnych poziomów.
2. Ze względu na ograniczoną skalę działalności walutowej zarządzanie płynnością złotową i walutową ma charakter skonsolidowany, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych oraz wszystkich horyzontów czasowych.
3. Bank kształtuje bazę depozytów z uwzględnieniem zasady zachowania właściwej relacji pomiędzy terminami wymagalności depozytów, a długością udzielanych kredytów oraz sytuacji rynkowej. Głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów sektora niefinansowego oraz samorządowego, natomiast w zakresie finansowania aktywów o długim terminie zapadalności są to depozyty stabilne

(obliczone na podstawie wskaźników osadu), stanowiące pewne źródło finansowania długoterminowego aktywów oraz fundusze własne Banku pomniejszone o aktywa trwałe.

4. Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystywanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający, a także NBP (np. bony pieniężne).
5. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. Bank w strukturze aktywów posiadał środki zabezpieczające płynność o łącznej wartości 26 222 456 zł. Na tą wartość składały się:
 - 1) środki w kasach Banku – 593 681 zł.,
 - 2) środki na rachunkach bieżących Banku – 1 338 884 zł.,
 - 3) lokaty międzybankowe – 21 650 000 zł.,
 - 4) 7-dniowe bony pieniężne NBP – 2 639 891 zł..

Ponad to Bank posiadał limit operacyjny na międzybankowym rynku pieniężnym od Banku Zrzeszającego w wysokości 4 000 000 zł, który jest zaliczany do podstawowej rezerwy płynności przy obliczaniu nadzorczych miar płynności wynikających z Uchwały nr 386/2008 KNF.
6. Wyliczone w grudniu wartości nadzorczych miar płynności kształtowały się znacznie powyżej wartości minimalnych określonych w Uchwale nr 386/2008 KNF:
 - 1) współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem na 31.12.2015 r. wyniósł 0,27 przy minimalnej wymaganej wartości 0,20,
 - 2) współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi na 31.12.2015 r. wyniósł 1,87 przy minimalnej wymaganej wartości 1,00.
7. Wskaźnik pokrycia płynności LCR (norma płynności krótkoterminowej wynikająca z Rozporządzenia CRR) na 31.12.2015 r. wyniósł 1,29 przy minimalnej wymaganej wartości 0,60.
8. Poniższe tabele przedstawiają luki płynności według stanu na 31.12.2015 r.:

Luka kontraktowa									
<i>Pozycja</i>	≤ 1M	> 1M - 3M	>3M - 6M	>6M - 12M	>1R - 2R	>2R - 5R	> 5R-10R	> 10R-20R	> 20R
Luka przedziałowa (niedobór netto)	-21 705 063,00	-9 980 301,00	-5 243 164,00	-7 877 409,00	12 243 323,00	16 406 861,00	16 611 076,00	6 579 197,00	-11 254 597,00
Luka skumulowana (niedobór netto)	-21 705 063,00	-31 685 364,00	-36 928 528,00	-44 805 937,00	-32 562 614,00	-16 155 753,00	455 323,00	7 034 520,00	-27 410 350,00
Luka urealniona									
<i>Pozycja</i>	≤ 1M	> 1M - 3M	>3M - 6M	>6M - 12M	>1R - 2R	>2R - 5R	> 5R-10R	> 10R-20R	> 20R
Luka przedziałowa (niedobór netto)	22 589 587,13	2 019 502,27	4 537 356,35	-15 424 672,99	-4 013 598,40	-7 012 415,48	7 339 034,10	-2 548 031,45	-9 991 663,57
Luka skumulowana (niedobór netto)	22 589 587,13	24 609 089,40	29 146 445,75	13 721 772,76	9 708 174,36	2 695 758,88	10 034 792,98	7 486 761,53	-7 295 904,70
Współczynnik luki	1,94	3,68	7,31	0,27	0,76	0,73	1,81	0,72	0,16
Współczynnik luki skumulowanej	1,94	1,99	2,14	1,29	1,15	1,03	1,10	1,07	0,98

Współczynniki luki płynności są znacznie wyższe niż przyjęte limity w tym zakresie.

9. Wszystkie ustalone limity płynności były przestrzegane, a ich wykorzystanie na 31.12.2015 r. ukształtowało się w przedziale: 33,29% – 80,62%.
10. W ramach analizy ryzyka płynności comiesięcznie przeprowadza się testy warunków skrajnych. Metodyka dokonywania testu warunków skrajnych obejmuje oszacowanie efektu wystąpienia scenariusza sytuacji skrajnej spowodowanej wystąpieniem:
 - 1) scenariusza najmniej negatywnego przebudowy struktury bilansu – obejmujący kryzys wewnątrz Banku, przy braku wystąpienia innych scenariuszy,

- 2) scenariusza najbardziej prawdopodobnego przebudowy struktury bilansu – scenariusz kryzysu wewnątrz Banku, przy częściowym oddziaływaniu kryzysu w systemie bankowym,
- 3) scenariusza najgorszego przebudowy struktury bilansu – kryzys wewnątrz Banku przy jednoczesnym istotnym oddziaływaniu scenariusza kryzysu w systemie bankowym.

11. Wyniki testu służą do weryfikacji założeń Planu awaryjnego utrzymania płynności, w tym do oceny awaryjnych źródeł finansowania.

XXVIII. Oświadczenia Zarządu Banku Spółdzielczego w Czyżewie

Zarząd Banku Spółdzielczego w Czyżewie niniejszym oświadcza, że ustalenia zawarte w *Informacji z zakresu Polityki informacyjnej Banku Spółdzielczego w Czyżewie według stanu na dzień 31.12.2015 roku* są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Czyżew, dnia 26.04.2016 r.

ZARZĄD Banku Spółdzielczego w Czyżewie

Z-CA PREZESA ZARZĄDU

(-)

Sławomir Hendożko

Z-CA PREZESA ZARZĄDU

(-)

Jacek Jańczuk

PRZEWES ZARZĄDU

(-)

Krzysztof Grzywina